

Българска народна банка

ОБЩИ УСЛОВИЯ

НА БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА ЗА ОБСЛУЖВАНЕ НА КЛИЕНТИ С БАНКОТИ И МОНЕТИ ПО ОБЯВЕНА СТОЙНОСТ

(Приети с Решение № 449 от 17.12.2020 г. на УС на БНБ и влезли в сила от 1.01.2021 г.,
изм. с Решение № 332 от 20.07.2023 г. на УС на БНБ, в сила от 1.08.2023 г.)

София, 2023 г.

Раздел I
ПРЕДМЕТ

Чл. 1. (1) Тези общи условия регламентират условията и реда за:

1. внасяне в Българската народна банка (БНБ) на български банкноти и разменни монети (банкноти и разменни монети) по обявена стойност, наричано по-нататък „внасяне“;

2. теглене от БНБ на български банкноти и разменни монети (банкноти и разменни монети) по обявена стойност, наричано по-нататък „теглене“;

3. опаковане на банкноти и разменни монети за внасяне и теглене;

4. заявяване на внасяне и теглене на банкноти и разменни монети;

5. допускане до дебаркадер за внасяне и теглене в сграда, използвана от БНБ за дейности и операции с банкноти и разменни монети;

6. установяване на фактическата стойност на внесени и изтеглени по обявена стойност банкноти и разменни монети;

7. уреждане на различия между фактически установена и обявена стойност на банкноти и разменни монети;

8. събиране на такси от клиент по изискванията на тези общи условия.

(2) Българската народна банка продава/купува евробанкноти срещу заплащане в лева на банки при еднакви условия въз основа на сключен договор.

Раздел II
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 2. Внасянето или тегленето се извършват само от името и за сметка на банка, наричана по-нататък „клиент“.

Чл. 3. (1) Внасянето или тегленето се извършват от лице, упълномощено от лицата, представляващи клиента, с нотариално заверено изрично пълномощно за представляване, наричано по-нататък „пълномощник на клиента“.

(2) Пълномощното ще бъде валидно за БНБ при условие, че обхватът на представителните права на пълномощник на клиента са посочени ясно и изчерпателно.

(3) Пълномощник на клиента може да е и служител на доставчик на услуги по смисъла на Наредба № 18 на БНБ за контрол върху качеството на банкнотите и монетите в наличнопаричното обращение, наричана по-нататък „Наредба № 18“, на който клиентът е предоставил правата и задълженията за извършване на дейности и операции с банкноти и монети от негово име и за негова сметка.

(4) Когато клиент е предоставил на доставчик на услуги правата и задълженията за извършване на внасяне или теглене от негово име и за негова сметка, клиентът задължително предоставя на БНБ копие от този договор.

(5) Клиентът е длъжен да изисква от доставчика на услуги да спазва изискванията на тези общи условия, като това се предвиди изрично в договора, сключен между тях. При сключване на договора клиентът предоставя на доставчика на услуги копие от тези общи условия, което е неразделна част от договора между тях.

(6) Клиентът предоставя в БНБ заверени копия от пълномощните на пълномощниците си и спесимени от подписите на представляващите го лица и на пълномощниците си.

(7) Клиентът трябва да уведомява писмено БНБ за настъпването на промени в пълномощията на пълномощниците си, както и за промени в правния си статут, лицата, които го представляват, наименованието, седалището и адреса си на управление.

(8) Всички промени в пълномощията на пълномощниците на клиента, оттегляне на пълномощия и други имат действие за БНБ от датата, на която тя е получила писменото уведомление за това.

(9) Разпоредбите на ал. 7 и 8 се прилагат и в случаите, когато промените са били регистрирани в публичен регистър.

(10) Клиентът носи отговорност за всички вреди, които са пряка и непосредствена последица от обстоятелството, че БНБ не е била надлежно и своевременно уведомена за настъпили промени в пълномощията.

Чл. 4. Внасянето и тегленето се извършват в съответствие с изискванията на Закона за Българската народна банка и Наредба № 3 на БНБ за условията и реда за откриване на платежни сметки, за изпълнение на платежни операции и за използване на платежни инструменти.

Чл. 5. Внасяните или теглените банкноти и разменни монети трябва да са опаковани в стандартни типове опаковки и в количества, съгласно изискванията на тези общи условия.

Чл. 6. (1) Българската народна банка превежда в полза на клиента обявената стойност на внесените банкноти или разменни монети в деня на приемане на ценната пратка.

(2) Преди теглене клиентът превежда в полза на БНБ стойността на теглените банкноти или разменни монети.

Чл. 7. (1) Българската народна банка превежда в полза на клиента или удържа за сметка на клиента служебно:

1. сумата от акт за различия в ценна пратка за констатираните различия между фактическата и обявената стойност на внесена ценна пратка с банкноти или разменни монети, в деня на неговото съставяне; при изтеглена ценна пратка с банкноти или разменни монети, след признаване на различието съгласно чл. 51;

2. дължими такси съгласно изискванията на тези общи условия в деня на съставяне на протокол.

(2) Клиентът дава изричното си съгласие за служебно изпълнение на действията по ал. 1 в декларация.

Чл. 8. (1) Клиент внася в БНБ:

1. годни банкноти и разменни монети;

2. негодни банкноти и разменни монети;

3. повредени банкноти и разменни монети, чиято стойност е определена по реда за непосредствена замяна, предвиден в Наредба № 18.

4. несортирани по реда на Наредба № 18 български банкноти и разменни монети (годни, негодни и повредени).

(2) Българската народна банка изплаща на клиент:

1. нови банкноти и разменни монети, опаковани фабрично от производителя;

2. нови и годни банкноти и разменни монети;

3. годни банкноти и разменни монети.

Чл. 9. (1) Установена в ценна пратка банкнота или разменна монета, която поражда съмнение, че е неистинска или преправена, се счита за дефицит.

(2) Установена в ценна пратка банкнота, чиято стойност не може да бъде определена при установяване фактическата стойност на ценната пратка, тъй като изисква използване на специализирани средства и способности, както и банкнота, която е повредена при активирано средство против кражба се счита за дефицит.

(3) За случаите по ал. 1 и 2 БНБ прилага служебно процедурите по Наредба № 18, за което клиентът дава изричното си съгласие в декларация.

Чл. 10. (1) Клиентът предоставя в БНБ:

1. списък с трите имена, ЕГН, месторождение, постоянен адрес и снимки на:

- 1.1. пълномощниците си;
- 1.2. лицата, оправомощени да охраняват и транспортират ценни пратки.
2. списък на автомобилите за превоз на ценни пратки, в който се посочват марка, модел, цвят, фирмено обозначение и регистрационен номер;
- (2) Клиентът е отговорен за своевременното предоставяне в БНБ на информацията по ал. 1, която следва да бъде изпратена на Главния касиер на БНБ.

Раздел III

ОПАКОВАНЕ НА БАНКНОТИ И РАЗМЕННИ МОНЕТИ

Чл. 11. (1) За опаковане на банкноти и разменни монети се използват само стандартни типове опаковки.

(2) Стандартните типове опаковки са:

1. за банкноти – прозрачен чувал/торба от PVC материал с двойни шевове, дръжка за носене и цветна осигурителна залепваща лепенка (опаковка от PVC материал).

2. за разменни монети:

а) прозрачен чувал/торба от PVC материал с двойни шевове, дръжка за носене и цветна осигурителна залепваща лепенка (опаковка от PVC материал);

б) прозрачна полиетиленова торбичка за вакуумиране с дебелина не по-малко от 90 μm (вакуумопаковка).

(3) Опаковката по ал. 2, т. 1 трябва да издържа тежест не по-малка от 20 (двадесет) килограма без да се получават разкъсвания по шевовете, повърхността и зоната на осигурителната залепваща лепенка.

(4) Опаковката по ал. 2, т. 2, б. „а“ трябва да издържа тежест не по-малка от 10 (десет) килограма без да се получават разкъсвания по шевовете, повърхността и зоната на осигурителната залепваща лепенка.

(5) Опаковката по ал. 2, т. 2, б. „б“ трябва да издържа тежест не по-малка от 5 (пет) килограма без да се получават разкъсвания по шевовете, повърхността и зоната на залепване.

(6) Във вакуумопаковка се опаковат само разменни монети, оформени на ролки.

(7) Опаковката от PVC материал се опакова чрез залепване на осигурителната защитна лепенка.

(8) Вакуумопаковка се опакова чрез вакуумиране.

(9) Българската народна банка не приема и не предава банкноти и разменни монети в опаковки, различни от стандартните типове опаковки и в такива, които не отговарят на изискванията по алинеи от 3 до 8.

Чл. 12. (1) Съдържанието на всяка опаковка трябва да е описано от лицето (лицата), извършило опаковането, в етикет с изисквания за реквизити, посочени в приложение № 1.

(2) Етикетът трябва да е попълнен правилно, пълно, ясно и четливо, без задрасквания, удебелявания, изтривания, дописвания и корекции със средство, което не позволява да се изтрива написаното.

(3) Етикетът на опаковка от PVC материал трябва да е отпечатан фабрично върху нея на защитен бял фон.

(4) Етикетът на вакуумопаковка трябва да е отпечатан:

1. фабрично върху нея на защитен бял фон или

2. върху хартия, осигуряваща четимост на данните и поставен във вакуумопаковката.

Чл. 13. (1) Една опаковка трябва да съдържа само:

1. банкноти;

2. разменни монети.

(2) Опаковката с банкноти или разменни монети трябва да съдържа само:

1. нови банкноти или монети, опаковани фабрично от производителя;
2. годни банкноти или монети;
3. негодни банкноти или монети;
4. повредени банкноти или монети;
5. несортирани банкноти или монети.

Чл. 14. (1) Банкнотите трябва да са оформени в пачки, съдържащи по 100 (сто) броя банкноти от един номинал.

(2) Всяка пачка с банкноти трябва да съдържа само нови, годни, негодни или несортирани банкноти.

(3) Банкнотите в една пачка трябва да са подредени еднопосочно и да са обвити с бандеролна лента с изисквания за реквизити, посочени в приложение № 2.

(4) Новите или годните разменни монети може да са оформени на ролки.

(5) Всяка ролка трябва да съдържа:

1. 50 (петдесет) броя разменни монети от 1 стотинка, 2 стотинки, 5 стотинки, 10 стотинки, 20 стотинки, 50 стотинки и 1 лев;
2. 25 (двадесет и пет) броя разменни монети от 2 лева.

(6) Разменните монети във всяка ролка трябва да са от един номинал, подредени във формата на цилиндър и да са обвити с хартиена лента.

Чл. 15. (1) Пачките с банкноти от един номинал трябва да са оформени по 10 (десет) броя в пакет.

(2) Всеки пакет с банкноти трябва да се състои само от пачки с нови, годни, негодни или несортирани банкноти.

(3) Пакетът трябва да е вакуумиран, пакетиран посредством термосвиваемо фолио или вързан „на кръст“ с ласе, канап, книжна или полиетиленова лента.

Чл. 16. (1) Стандартното съдържание на опаковка с нови, годни или несортирани банкноти е 10 (десет) пакета с банкноти от един номинал.

(2) Допуска се опаковка с нови, годни или несортирани банкноти от номинал 100 лева да съдържа 5 (пет) пакета, като опаковката не се счита за нестандартна по съдържание.

(3) Българската народна банка не приема опаковки с годни и несортирани банкноти от номинал 5 лева, 10 лева, 20 лева и 50 лева, както и не предава опаковки с нови и годни банкноти от същите номинали, съдържащи количество, различно от 10 (десет) пакета с банкноти от един номинал.

(4) Българската народна банка не приема опаковки с годни и несортирани банкноти от номинал 100 лева, както и не предава опаковки с нови и годни банкноти от същия номинал, съдържащи количество, различно от 10 (десет) или 5 (пет) пакета с банкноти.

Чл. 17. (1) Стандартното съдържание на опаковка с негодни банкноти е 1 (един) пакет с банкноти от един номинал.

(2) Допуска се в опаковка с негодни банкноти да са опаковани пакети с банкноти от един номинал в количество по-голямо от стандартното, като опаковката не се счита за нестандартна по съдържание.

(3) Българската народна банка не приема опаковка с негодни банкноти съдържаща пакети с банкноти от различни номинали.

(4) Българската народна банка не приема опаковки с негодни банкноти, съдържащи количество по-голямо от 10 (десет) пакета с банкноти.

Чл. 18. (1) За повредени банкноти не се определя стандартно съдържание на опаковка.

(2) Допуска се в опаковка с повредени банкноти да са опаковани банкноти от различни номинали.

(3) Различните номинали банкноти в опаковка с повредени банкноти трябва да са отделени един от друг по начин, непозволяващ смесването помежду им (поставят се в плик от PVC материал или хартия; обвиват се с ластик, книжна или полиетиленова лента (бандерол); връзват се „на кръст“ с ласе или канап).

(4) Когато броят на банкнотите от един номинал в опаковка с повредени банкноти е достатъчен за оформяне на пачки и пакети, трябва да се спазват изискванията за оформяне на пачка и/или пакет.

(5) Българската народна банка не приема опаковки с повредени банкноти, съдържащи количество по-голямо от 10 000 (десет хиляди) броя банкноти.

Чл. 19. (1) Стандартното съдържание на опаковка от PVC материал с нови, годни или несортирани разменни монети от един номинал е:

1. 1000 (хиляда) броя монети от 1 стотинка, 2 стотинки, 5 стотинки, 10 стотинки, 20 стотинки, 50 стотинки и 1 лев;
2. 500 (петстотин) броя монети от 2 лева.

(2) Допуска се разменните монети в опаковката от PVC материал с нови или годни разменни монети, да са оформени на ролки.

(3) Стандартното съдържание на вакуумопаковка с нови или годни разменни монети от един номинал е 10 (десет) броя ролки с монети от 1 стотинка, 2 стотинки, 5 стотинки, 10 стотинки, 20 стотинки, 50 стотинки, 1 лев и 2 лева.

(4) (Изм. – Решение № 332 на УС на БНБ от 20.07.2023 г., в сила от 1.08.2023 г.) Българската народна банка не приема опаковки от PVC материал с годни или несортирани разменни монети от един номинал, както и не предава опаковки от PVC материал с нови и годни разменни монети от един номинал, съдържащи количество, различно от 1000 (хиляда) броя монети от 1 стотинка, 2 стотинки, 5 стотинки, 10 стотинки, 20 стотинки, 50 стотинки и 1 лев и 500 (петстотин) броя монети от 2 лева.

(5) Българската народна банка не приема вакуумопаковки с годни разменни монети от един номинал, както и не предава вакуумопаковки с нови и годни разменни монети от един номинал, съдържащи количество, различно от 10 (десет) броя ролки с монети от 1 стотинка, 2 стотинки, 5 стотинки, 10 стотинки, 20 стотинки, 50 стотинки, 1 лев и 2 лева.

Чл. 20. (1) Негодните и повредени разменни монети се опаковат в чувал/торба от PVC материал и нямат стандартно съдържание на опаковката.

(2) Допуска се в опаковка с негодни или повредени разменни монети да са опаковани разменни монети от различни номинали.

(3) Различните номинали разменни монети в опаковка с негодни или повредени разменни монети трябва да са отделени един от друг по начин, непозволяващ смесването помежду им (поставят се в плик от PVC материал или хартия).

(4) Българската народна банка не приема опаковки с негодни или повредени разменни монети, съдържащи количество по-голямо от 1000 (хиляда) броя разменни монети.

Раздел IV

ЗАЯВЯВАНЕ НА ВНАСЯНЕ И ТЕГЛЕНЕ

Чл. 21. За всяко внасяне и теглене клиентът подава заявка в БНБ.

Чл. 22. (1) С една заявка клиентът заявява само една от следните трансакции:

1. внасяне на банкноти;
2. внасяне на разменни монети;
3. теглене на банкноти;

4. теглене на разменни монети.

(2) За внасяне на годни, негодни, повредени и несортирани банкноти или разменни монети се съставят отделни заявки.

(3) В заявките за теглене клиентът трябва да посочи разпределението на теглената сума по номинали и количества при спазване на изискванията за стандартно съдържание на опаковка с нови и годни банкноти или разменни монети.

Чл. 23. (1) Заявката за внасяне се подава предварително, но не по-късно от 14.00 часа на работния ден, в който ще се осъществи трансакцията.

(2) Заявката за теглене се подава предварително, но не по-късно от 12.00 часа на работния ден, в който ще се осъществи трансакцията.

(3) Заявка за внасяне се приема и след срока по ал. 1, но клиентът дължи такса по чл. 53, т. 6.

Чл. 24. (1) Заявките за внасяне или теглене се регистрират посредством специализиран програмен продукт, разработен от БНБ, като БНБ дава указания за начините на подаване на заявките.

(2) Когато заявка за внасяне или теглене не може да бъде регистрирана посредством специализиран програмен продукт, разработен от БНБ, то тя се подава в БНБ в посочените срокове по FINNET мрежата на БНБ или на хартиен носител, адресирана до главния касиер на БНБ, и подписана от лицата, представляващи клиента.

Чл. 25. (1) В заявка за внасяне или теглене клиентът посочва размера на сумата.

(2) На всяка заявка за внасяне или теглене клиентът присвоява референтен номер, състоящ се от 16 (шестнадесет) знака със структура YU MMDD BICN PPP SNK, където:

1. YU MMDD е дата на вальора, във формат ггммдд;
2. BICN са първите 4 символа от BIC кода на съответния клиент;
3. PPP са 6, 7 и 8 символ от актуалния БАЕ код на съответния клиент;
4. S е вида на трансакцията, като „1“ е внасяне, а „2“ е теглене;
5. N е поредният номер на трансакцията за деня, отнесен към BIC кода.

Поредният номер започва всеки ден от 1 за всеки вид трансакция (S);

6. K е Касов център на БНБ гр. София – код 9.

Раздел V

ДОПУСКАНЕ ДО ДЕБАРКАДЕР

Чл. 26. (1) За осигуряване на достъп до дебаркадер в сграда на БНБ за всяко внасяне или теглене клиентът подава актуална информация в електронен вид, съдържаща:

1. наименование на клиента и подразделението;
2. трите имена и ЕГН на пълномощника и трите имена на лицата, оправомощени да охраняват и транспортират ценната пратка;
3. информация за автомобила за превоз на ценната пратка – марка, модел и регистрационен номер.

(2) информацията по ал.1 се регистрира посредством специализиран програмен продукт, разработен от БНБ или се подава в електронен вид по FINNET мрежа на БНБ, като БНБ дава указания за начините на подаване на информацията.

Чл. 27. (1) Лицата, отговарящи за пропускателния режим на БНБ, установяват съответствието на данните от информацията по чл. 26 с предоставената по чл. 10, ал. 1 информация.

- (2) До дебаркадер в сграда на БНБ за внасяне или теглене се допускат само:

1. лица, чиято самоличност и данни съвпадат с предоставените информации по чл. 10, ал. 1 и по чл. 26;
2. автомобили, чиито данни съвпадат с предоставените информации по чл. 10, ал. 1 и по чл. 26.

Раздел VI

ВНАСЯНЕ НА БАНКНОТИ И РАЗМЕННИ МОНЕТИ

Чл. 28. (1) За всяка заявка за внасяне на годни, негодни, повредени или несортирани банкноти или разменни монети клиентът изготвя в 2 екземпляра Уведомление за внасяне на банкноти и разменни монети по обявена стойност, приложение № 3. Уведомлението може да бъде подадено и по електронен път чрез FINNET мрежата на БНБ, като в този случай се подписва с квалифицирани електронни подписи на лицата, представляващи клиента (приложение № 3.1).

(2) За всяка заявка за внасяне на годни, негодни, повредени или несортирани банкноти или разменни монети клиентът оформя отделни ценни пратки.

(3) За всяка ценна пратка се изготвя опис, в който се посочват типа банкноти или разменни монети, номерата и съдържанието на отделните опаковки и на ценната пратка като цяло по брой банкноти или монети, номинал, стойност по номинали и обща стойност.

Чл. 29. Преди внасяне оправомощен служител на БНБ, имащ право да приема ценни пратки, извършва контрол за допустимост на трансакцията.

Чл. 30. (1) Оправомощен служител (служители) на БНБ, имащ право да приема ценни пратки, отказва приемане на ценна пратка в случаите на:

1. непременно контрола за допустимост на трансакция при БНБ Уведомление по чл. 28, ал. 1;

2. неспазване изискванията за опаковане, посочени в раздел III;

3. неправилно, непълно, неясно и/или нечетливо изготвено Уведомление по чл. 28, ал. 1 и/или опис на ценната пратка, както и наличие на задрасквания, удебелявания, изтривания, дописвания и корекции в тях;

4. несъответствие между сумата от Уведомлението по чл. 28 ал. 1 и общата сума в описа на ценната пратка;

5. несъответствие между данните от етикетите на всяка опаковка и на всички опаковки като цяло с данните, посочени в описа на ценната пратка;

6. несъответствие между данните от етикетите на всяка опаковка и на всички опаковки като цяло с данните, посочени в Уведомлението по чл. 28, ал. 1;

7. липса на необходимите пълномощия на пълномощника на клиента, който предава ценната пратка;

8. несъответствие между данните и/или подписа от личната карта на пълномощника на клиента, който предава ценната пратка, данните и подписа му в Уведомлението по чл. 28, ал. 1 и предоставения в БНБ данни и спесимен;

9. установяване на нарушения в състоянието на опаковките – цялост и следи от въздействия, пораждащи съмнения за посегателство;

10. установяване на нарушения на изискванията за попълване на етикет на опаковка.

(2) Отказът се документира от оправомощения служител (служители) на БНБ чрез съставяне на Констативен протокол, приложение № 4, в който се посочват причините за отказа.

(3) Констативният протокол се подписва от оправомощения служител (служители) на БНБ и от пълномощника на клиента.

Чл. 31. Внасянето се удостоверява с подписа в Уведомлението по чл. 28, ал. 1 на:

1. оправомощения служител (служители) на БНБ, приел ценната пратка;
2. пълномощника на клиента, предал ценната пратка.

Чл. 32. При внасянето оправомощеният служител (служители) на БНБ, приел ценната пратка, задържа единия екземпляр от Уведомлението по чл. 28, ал. 1 и описа на ценната пратка, а другият предава на пълномощника на клиента, предал ценната пратка.

Раздел VII

ТЕГЛЕНЕ НА БАНКНОТИ И РАЗМЕННИ МОНЕТИ

Чл. 33. (1) За всяка заявка за теглене на банкноти или разменни монети клиентът изготвя в 2 екземпляра Уведомление за теглене на банкноти и разменни монети по обявена стойност, приложение № 5. Уведомлението може да бъде подадено и по електронен път чрез FINNET мрежата на БНБ, като в този случай се подписва с квалифицирани електронни подписи на лицата, представляващи клиента (приложение № 5.1).

(2) За всяка заявка за теглене БНБ оформя една ценна пратка с нови и/или годни банкноти и разменни монети.

(3) Българската народна банка може да не оформи ценна пратка с банкноти или разменни монети, съобразно разпределението по номинали и количества, посочено в заявката за теглене.

(4) За ценната пратка се изготвя опис, в който се посочват номерата и съдържанието на отделните опаковки и на ценната пратка като цяло по брой банкноти или разменни монети, номинал, стойност по номинали и обща стойност.

Чл. 34. Преди теглене оправомощен служител на БНБ, имащ право да предава ценни пратки, извършва контрол за допустимост на трансакцията.

Чл. 35. Оправомощен служител (служители) на БНБ, имащ право да предава ценни пратки, отказва предаване на ценна пратка в случаите на:

1. непреминало контрола за допустимост на трансакция при БНБ Уведомление по чл. 33, ал. 1;

2. неправилно, непълно, неясно и/или нечетливо попълване на Уведомлението по чл. 33, ал. 1, както и наличие на задрасквания, удебелявания, изтривания, дописвания и корекции в него;

3. несъответствие между сумата от Уведомлението по чл. 33, ал. 1 и общата стойност на ценната пратка;

4. липса на необходимите пълномощия на пълномощника на клиента, който приема ценната пратка;

5. несъответствие между данните и/или подписа от личната карта на пълномощника на клиента, който приема ценната пратка, данните и подписа му в Уведомлението по чл. 33, ал. 1 и предоставения в БНБ данни и спесимен;

6. когато не е подадена заявка за теглене.

Чл. 36. Пълномощникът на клиента, който приема ценната пратка, отказва приемането ѝ в случаите на:

1. неправилно, непълно, неясно и/или нечетливо изготвен опис на ценната пратка, както и наличие на задрасквания, удебелявания, изтривания, дописвания и корекции в него;

2. несъответствие между сумата от Уведомлението по чл. 33, ал. 1 и общата сума в описа на ценната пратка;

3. несъответствие между данните от етикетите на всяка опаковка и на всички опаковки като цяло с данните, посочени в описа на ценната пратка;

4. несъответствие между данните от етикетите на всяка опаковка и на всички опаковки като цяло с данните, посочени в Уведомлението по чл. 33, ал. 1;

5. установяване на нарушения в състоянието на опаковките – цялост и следи от въздействия, пораждащи съмнения за посегателство;

6. установяване на нарушения на изискванията за попълване на етикет на опаковка.

Чл. 37. (1) Отказите по чл. 35 и 36 се документират от лицето (лицата), отказващо предаването или приемането на ценната пратка, чрез съставяне на Констативен протокол, приложение № 4, в който се посочват причините за отказа.

(2) Констативният протокол се подписва от оправомощения служител (служители) на БНБ и от пълномощника на клиента.

Чл. 38. Тегленето се удостоверява с подписите в Уведомлението по чл. 33, ал. 1 на:

1. оправомощения служител (служители) на БНБ, предал ценната пратка;

2. пълномощника на клиента, приел ценната пратка.

Чл. 39. При теглене оправомощеният служител (служители) на БНБ, предал ценната пратка, задържа единия екземпляр от Уведомлението по чл. 33, ал. 1, а другия заедно с описа на ценната пратка предава на пълномощника на клиента, приел ценната пратка.

Раздел VIII

УСТАНОВЯВАНЕ НА ФАКТИЧЕСКАТА СТОЙНОСТ НА БАНКНОТИ И РАЗМЕННИ МОНЕТИ

Чл. 40. Фактическата стойност на внесени или изтеглени по обявена стойност банкноти и разменни монети се установява от лица, определени с писмена заповед на ръководителя на съответното подразделение, в което се извършват дейности и операции с банкноти и монети.

Чл. 41. Българската народна банка установява фактическата стойност на ценна пратка с банкноти или разменни монети в срок до 20 (двадесет) работни дни от датата на внасянето.

Чл. 42. Българската народна банка установява фактическата стойност на ценна пратка без присъствие на клиента или негови представители.

Чл. 43. Клиентът установява фактическата стойност на ценна пратка в срок до 5 (пет) работни дни от датата на теглене.

Чл. 44. (1) Клиентът установява фактическата стойност на ценна пратка без присъствие на представители на БНБ.

(2) По писмено искане на БНБ, клиентът установява фактическата стойност на ценна пратка в присъствието на упълномощени за целта представители на БНБ.

Раздел IX

УРЕЖДАНЕ НА РАЗЛИЧИЯ МЕЖДУ ФАКТИЧЕСКИ УСТАНОВЕНАТА И ОБЯВЕНАТА СТОЙНОСТ НА БАНКНОТИ И РАЗМЕННИ МОНЕТИ

Чл. 45. (1) За всички различия в ценна пратка се съставя акт за различия в ценна пратка, в най-малко 2 (два) екземпляра, с изисквания за реквизити, посочени в приложение № 6.

(2) В акта се описва фактически установената наличност в брой, номинал, стойност по номинали и обща стойност, като се съпоставя с обявената стойност.

Чл. 46. Наличието и характера на всяко различие се документира от оправомощеното лице по чл. 40, което е установило различието и се удостоверява с неговия подпис.

Чл. 47. За всяко различие към акта за различия в ценна пратка се прилагат протоколи за различия в опаковка, протоколи за задържане на банкноти/монети, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени, разписки за приемане на пакети с повредени банкноти за отложена замяна и др.

Чл. 48. Когато различието е установено от БНБ, единият екземпляр на акта се изпраща до клиента в деня на неговото съставяне, като акта за различия в ценна пратка е основание за извършване на операциите по чл. 7, ал. 1, т. 1.

Чл. 49. Издаденият от БНБ акт за различия в ценна пратка не подлежи на оспорване.

Чл. 50. (1) При установено различие клиентът трябва да:

1. предприеме мерки за запазване на условията и обстоятелствата, при които е установено различието;

2. уведоми незабавно БНБ за случая и да не извършва плащания с банкнотите и разменните монети от ценната пратка, докато не получи съгласие от БНБ за това.

(2) Доказването на различията е отговорност на клиента.

(3) Българската народна банка преценява основателността за признаване на различие в нейна ценна пратка.

(4) Клиентите са длъжни да оказват съдействие за всяко проучване на БНБ, като предоставят документи и информация, които са необходими за установяване на различието.

Чл. 51. (1) При признаване на различие по реда на чл. 50 и при получаване на акта за различия, БНБ извършва операциите по чл. 7, ал. 1, т. 1.

(2) Когато при експертна оценка се установи, че задържаните банкноти/монети, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени, са истински, на основание на протокола за техническа експертиза за истинност БНБ превежда в полза на клиента равностойността им.

(3) Когато при оценката за стойност, определена по реда за отложена замяна на Наредба № 18, се установи, че банкноти имат стойност, на основание на протокола за отложена замяна БНБ превежда в полза на клиента равностойността им.

Раздел X

СЪБИРАНЕ НА ТАКСИ

Чл. 52. Българската народна банка събира от клиентите такси съгласно „Тарифа за таксите, които Българската народна банка събира за обслужване на клиенти с банкноти и монети“.

Чл. 53. Такси от клиенти по тези общи условия БНБ събира при:

1. внасяне на ценна пратка с несортирани български банкноти или разменни монети (годни, негодни и повредени);

2. наличие в ценна пратка на опаковки с банкноти, които не са оформени в пачка и/или пакет, извън случаите по чл. 18 и параграф 3;

3. наличие в ценна пратка на банкнота, която е повредена при активиране на средства против кражба;

4. наличие в ценна пратка на банкнота или разменна монета, за която е доказано, че е неистинска или преправена;

5. отказ от заявка по чл. 21;

6. заявка, подадена от клиента след срока по чл. 23, ал. 1;

7. неявяване на клиент при подадена заявка по чл. 21.

Чл. 54. (1) Наличието на условията по чл. 53, т. 1 се документира чрез съставяне на констативен протокол при внасяне на ценната пратка.

(2) Наличието на условията по чл. 53, т. 2 се документира чрез съставяне на констативен протокол при установяване на фактическата стойност на ценна пратка.

(3) Наличието на условията по чл. 53, т. 3 се документира със съставянето на протокол за отложена замяна на повредени български банкноти по реда на Наредба № 18.

(4) Наличието на условията по чл. 53, т. 4 се документира със съставянето на протокол за техническа експертиза за истинност по реда на Наредба № 18, съдържащ заключение, че задържаните банкноти/монети са неистински или преправени.

(5) Наличието на условията по чл. 53, т. 5 се документира чрез съставяне на констативен протокол при получаването в БНБ на отказ от заявка.

(6) Наличието на условията по чл. 53, т. 6 се документира чрез съставяне на констативен протокол при получаването на заявката в БНБ на основание датата и часа на излъчването ѝ или подаването ѝ на хартиен носител в БНБ от клиента.

(7) Наличието на условията по чл. 53, т. 7 се документира чрез съставяне на констативен протокол след изтичане на работния ден, за който е заявено внасянето, теглене.

Чл. 55. Издадените от БНБ протоколи по реда на чл. 54 не подлежат на оспорване.

Чл. 56. На основание документите по чл. 54 БНБ извършва операциите по чл. 7, ал. 1, т. 2.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Към датата на влизане в сила на тези общи условия клиентите предоставят на БНБ подписана декларация, приложение № 7. Декларацията може да бъде изпратена и по FINNET мрежата на БНБ, подписана с квалифицирани електронни подписи на лицата, представляващи клиента.

§2. Българската народна банка и всеки клиент, по смисъла на тези общи условия, разменят помежду си списък с имената и данни за връзка на лица за контакт от всяка страна по изпълнение на регламентите на тези общи условия.

§3. Български банкноти и монети, които не са законно платежно средство, но срокът за обмяната им не е изтекъл или такъв не е определен, както и възпоменателни български банкноти, се внасят с отделна заявка по чл. 21 като отделна ценна пратка при спазване изискванията на чл. 18 и 20.

§4. Работното време на БНБ с клиенти по реда на тези общи условия е всеки работен ден от 8.30 до 15.30 часа.

§5. По смисъла на тези общи условия:

1. „Дебаркадер“ е обособена зона за товарене и разтоварване на ценни пратки с банкноти и монети.

2. (Изм. – Решение № 332 на УС на БНБ от 20.07.2023 г., в сила от 1.08.2023 г.) „Спесимен“ е образец от подписа на лице, заверен нотариално.

3. „Различие“ е разликата между обявената и фактически установената стойност на пачка, пакет или опаковка в резултат на установени:

а) банкноти или разменни монети, различни от обявения вид валута;

б) банкноти или разменни монети с изтекъл срок на обмяна;

в) банкноти или разменни монети, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени;

г) банкноти или разменни монети, които са оценени на стойност, по-ниска от указаната върху тях или банкнота, чиято стойност не може да бъде определена, тъй като изисква използване на специализирани средства и способности;

д) банкноти или разменни монети от номинал, различен от обявения;

е) дефицит или излишък на банкноти или разменни монети;

ж) банкноти, повредени при активиране на средства против кражба.

4. „Ценна пратка“ е съвкупността от всички опаковки с банкноти или разменни монети при внасяне и теглене.

5. „FINNET мрежа на БНБ“ (виртуална частна мрежа на БНБ) е защитена система, която функционира в среда на Интернет, и е обособена като отделна част в мрежата на БНБ. На нея се базира система за обмен на структурирани данни (файлове и съобщения) между финансовите институции и БНБ, и за разпределянето им в локалната мрежа на БНБ.

6. „БАЕ“ (банкова адресируема единица) е централа на банка или банков клон, който участва самостоятелно в платежната система, където се открива банкова сметка.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§6. Настоящите общи условия отменят „Общи условия на Българската народна банка за обслужване на клиенти с банкноти и монети по обявена стойност“, приети с Решение № 24/25.02.2010 г. на Управителния съвет на БНБ и изменени и допълнени с Решение № 94/22.10.2015 г. на Управителния съвет на БНБ и № 116/20.10.2016 г. на Управителния съвет на БНБ.

§7. Тези общи условия са приети с Решение № 449/17.12.2020 г. на Управителния съвет на БНБ и влизат в сила от 1.01.2021 г., изменени с Решение № 332/20.07.2023 г. на Управителния съвет на БНБ, в сила от 1.08.2023 г.

§8. Установяване на фактическата стойност на внесени банкноти и монети от клиенти по реда на „Общи условия на Българската народна банка за обслужване на клиенти с банкноти и монети по обявена стойност“, в сила до 31.12.2020 г., ще се извършва по реда на настоящите общи условия.

§9. В срок до 1.01.2021 г. клиентите писмено потвърждават валидността на вече предоставената на БНБ информация по чл. 3, чл. 10 и §2 от настоящите общи условия или при промяна в същата, в посочения срок предоставят на БНБ актуализирани данни.

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕКВИЗИТИ
НА ЕТИКЕТ НА ОПАКОВКА**

1. адресат – наименование на получателя и подразделението му;
2. тип на съдържанието – годни, негодни, повредени или несортирани;
3. обявено съдържание за:
 - а) опаковка от PVC материал – брой банкноти или монети, номинал, стойност с цифри и думи;
 - б) вакуумопаковка – номинал, брой ролки, брой монети в ролка, стойност с цифри на една ролка и стойност на вакуумопаковката с цифри и думи.
4. изпращач – наименование на организацията и подразделението ѝ, от чието име е оформена опаковката;
5. номер на опаковката;
6. дата на опаковане.

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕКВИЗИТИ
НА БАНДЕРОЛНА ЛЕНТА**

1. наименование на организацията и подразделението ѝ, от чието име е оформена пачката;
2. обявено съдържание – брой банкноти;
3. тип на съдържанието – годни, негодни, повредени или несортирани.

ДО
БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

.....

УВЕДОМЛЕНИЕ
за внасяне на банкноти и разменни монети по обявена стойност

По заявка с референтен №

Банка
наименование на банката

в изпълнение на заявката с горепосочения референтен номер

внося на
дата

сумата от лева
с цифри

.....

.....

с думи

по сметка №

Сумата е опакована в опаковки, със съдържание описано в приложен към уведомлението опис.

Сумата се внася от

.....

трите имена, ЕГН и л. к. (№ ... изд. на ... от ...) на пълномощника

Дата

гр.

Представяващ
клиента

.....
(две имена и подпис)

печат на клиента

Предал сумата
(подпис на пълномощника)

Приел сумата
(две имена и подпис на служителя на БНБ)
печат на касата на БНБ

Приложение № 3.1
към чл. 28, ал. 1, подавано по електронен път
(Доп. – Решение № 332 на УС на БНБ от 20.07.2023 г., в сила от 1.08.2023 г.)

ДО
БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

УВЕДОМЛЕНИЕ

за внасяне на банкноти и разменни монети по обявена стойност

По заявка с референтен №

Банка
наименование на банката

в изпълнение на заявката с горепосочения референтен номер

внося на
дата

сумата от лева
с цифри

.....
.....
с думи

по сметка №

Сумата е опакована в опаковки със съдържание, описано в приложен към уведомлението опис.

Сумата се внася от

.....
трите имена, ЕГН и л. к. (№ ... изд. на ... от ...) на пълномощника

Дата

гр.

Представяващ
клиента

.....
квалифициран
електронен подпис

Предал сумата
подпис на пълномощника (полага се в момента на предаване на ценната пратка)

Приел сумата
две имена и подпис на служителя на БНБ (полага се в момента на приемане на ценната пратка)
печат на касата на БНБ

Приложение № 5
към чл. 33, ал. 1
(Доп. – Решение № 332 на УС на БНБ от 20.07.2023 г., в сила от 1.08.2023 г.)

ДО
БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

УВЕДОМЛЕНИЕ

за теглене на банкноти и разменни монети по обявена стойност

След постъпване на стойността по заявка с референтен №
по сетълмент сметката на Българска народна банка

Банка

наименование на банката

за изпълнение на заявката с горепосочения референтен номер

нарежда на

дата

сумата от лева

с цифри

.....

.....

с думи

да се предаде на

.....

трите имена, ЕГН и л. к. (№ ... изд. на ... от ...) на пълномощника

Дата

гр.

Представяващ
клиента

.....
(две имена и подпис)

(две лица със спесимени в БНБ)
печат на клиента

Представяващ
клиента

.....
(две имена и подпис)

Контролен подпис на пълномощника

Предал сумата

(две имена и подпис на служителя на БНБ)

Получил сумата

подпис на пълномощника

печат на касата на БНБ и щемпел „изплатено“

Приложение № 5.1
към чл. 33, ал. 1, подавано по електронен път
(Доп. – Решение № 332 на УС на БНБ от 20.07.2023 г., в сила от 1.08.2023 г.)

ДО
БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

.....

УВЕДОМЛЕНИЕ

за теглене на банкноти и разменни монети по обявена стойност

След постъпване на стойността по заявка с референтен №
по сетълмент сметката на Българска народна банка

Банка

наименование на банката

за изпълнение на заявката с горепосочения референтен номер

нарежда на

дата

сумата от лева

с цифри

.....

.....

с думи

да се предаде на

.....

трите имена, ЕГН и л. к. (№ ... изд. на ... от ...) на пълномощника

Дата

гр.

Представяващ

клиента

.....

квалифициран електронен

подпис

Представяващ

клиента

.....

квалифициран електронен

подпис

(електронните подписи се полагат от две лица със спесимени в БНБ)

Предал сумата

две имена и подпис на служителя на БНБ

(подписите се полагат в момента на предаване/приемане на ценната пратка)

печат на касата на БНБ и щемпел „изплатено“

Получил сумата

подпис на пълномощника

Опис към уведомление

По заявка с референтен №

I. Опис по опаковки:

номер на опаковка / брой опаковки	съдържание				стойност по номинали и обща стойност в лева	вид валута
	банкноти / монети	тип	брой	номинал		
	X	X		общо		

II. Обобщен опис по номинали:

брой	банкноти / монети	номинал	стойност по номинали и обща стойност в лева	вид валута
	X	общо		

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕКВИЗИТИ
НА АКТ ЗА РАЗЛИЧИЯ В ЦЕННА ПРАТКА**

1. наименование на адресата и подразделението му, срещу когото се издава акта;
2. дата на издаване на акта;
3. издател на акта – наименование на организацията и подразделението ѝ, в което е проверено съдържанието на ценната пратка;
4. данни за ценната пратка – номер и дата/референтен номер на заявката, по която е оформена пратката;
5. данни за фактически установената и обявената стойност на ценната пратка в брой, номинал, стойност по номинали и обща стойност;
6. данни за характера (дефицит или излишък) и общата стойност на различието за цялата ценна пратка;
7. опис на различията по характер и стойност;
8. имена и подпис на оправомощеното лице, което е установило различието.

ДЕКЛАРАЦИЯ

Декларираме, че сме запознати с „Общи условия на Българската народна банка за обслужване на клиенти с банкноти и монети по обявена стойност“, приети с решение №/.....г. на УС на БНБ и приемаме да прилагаме техните изисквания.

С настоящото декларираме, че в качеството си на представители на

.....
наименование на банката

1. сме съгласни Българската народна банка да събира служебно сумите по дължимите такси съобразно приета от УС на БНБ Тарифа за таксите;

2. сме съгласни Българската народна банка да превежда или удържа служебно сумите за всички различия в ценни пратки на основание акт за различия в ценна пратка, съгласно изискванията на „Общи условия на Българската народна банка за обслужване на клиенти с банкноти и монети по обявена стойност“;

3. сме съгласни Българската народна банка да прилага служебно регламента на Наредба № 18, когато в наша ценна пратка установи банкнота или разменна монета, която поражда съмнение, че е неистинска или преправена, банкнота, чиято стойност не може да бъде определена при установяване фактическата стойност на ценната пратка, тъй като изисква използване на специализирани средства и способности, както и за банкнота, която е повредена при активирано средство против кражба.

.....
подпис

.....
трите имена

.....
длъжност

.....
подпис

.....
трите имена

.....
длъжност

печат

(не се поставя при подписване на декларацията с квалифицирани електронни подписи)

Дата